

উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ প্ৰতিবেদন

ৰছিদ আহমেদ বনাম পৌৰ পৰিষদ, কৈৰানা

ভাৰতীয় সংঘ আৰু উত্তৰ প্ৰদেশ ৰাজ্য : হস্তক্ষেপকাৰী

[শ্ৰী হৰিলাল কানিয়া চি.জে., চাইদ ফজল আলী, পতঞ্জলি সান্থী, মেহৰ চান্দ মহাজন, মুখাৰ্জী আৰু দাস জে জে]

ভাৰতৰ সংবিধান, অনুচ্ছেদ ১৯ (১), ১৯ (৬), ৩২- বাণিজ্য চলাবলৈ মৌলিক অধিকাৰ- আৰোপ কৰা প্ৰতিবন্ধকতাৰ যুক্তিসঙ্গততা- ইউ.পি. পৌৰসভা আইন, ১৯১৬, ধাৰা ২৪১ (২) (এ)- অনুমতি অবিহনে পাইকাৰী ব্যৱসায় চলাবলৈ নিষেধ কৰা পৌৰ উপআইন- পুৰণি ব্যৱসায়ীসকলক অনুজ্ঞাপত্ৰ জাৰী কৰাৰ ব্যৱস্থাৰ অনুপস্থিতি- একচেটিয়া অনুমোদন প্ৰদানৰ ব্যৱস্থা- উপআইনৰ বৈধতা।

১ জানুৱাৰী, ১৯৫০ তাৰিখে কাৰ্যকৰী হোৱা পৌৰ পৰিষদৰ উপআইনৰ উপআইন নং ২-ত যদিহে "কোনো ব্যক্তিয়ে পৰিষদৰ পূৰ্বৰ অনুমতি প্ৰাপ্ত নকৰাকৈ পাইকাৰী লেনদেনৰ বাবে কোনো নতুন বজাৰ বা স্থান স্থাপন নকৰে, আৰু কোনো ব্যক্তিয়ে এই উদ্দেশ্যৰ বাবে পৰিষদৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত কৰাৰ বাহিৰে আন কোনো স্থানত কোনো পাচলি, ফল আদি বিক্ৰী বা উন্মোচন নকৰে"; আৰু উপআইন নং ৪-ত এজন ঠিকাদাৰক বজাৰ হিচাপে স্থিৰ কৰা স্থানত পাইকাৰী লেনদেন লেনদেন কৰিবলৈ একচেটিয়া অনুমতি দিছিল। এই উপআইনসমূহৰ প্ৰত্যুশাত তিনি বছৰৰ বাবে পাচলিত পাইকাৰী ব্যৱসায় কৰাৰ একচেটিয়া অধিকাৰ পৌৰ পৰিষদৰ দ্বাৰা নিলাম কৰা হৈছিল আৰু সৰ্বাধিক নিবিদা দাতাক প্ৰদান কৰা হৈছিল আৰু এনে ব্যৱসায় চলাব পৰা বজাৰ হিচাপেও এটা স্থান নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল। উপআইন বলবৎ হোৱাৰ আগতে দুবছৰ ধৰি পৌৰসভাৰ ভিতৰত এটা ভাড়া দোকানত পাচলিৰ পাইকাৰী ব্যৱসায় চলাই থকা আবেদনকাৰীজনে তেওঁৰ দোকানত তেওঁৰ ব্যৱসায় চলাবলৈ অনুজ্ঞাপত্ৰৰ বাবে আবেদন কৰিছিল কিন্তু এনে কোনো অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰদান কৰা উপআইনত কোনো ব্যৱস্থা নাই বুলি এই ভিত্তিত ইয়াক নাকচ কৰা হৈছিল, আৰু উপআইন উলংঘা কৰাৰ বাবে তেওঁৰ বিৰুদ্ধে মোকদ্দমা কৰা হৈছিল। তেওঁ সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ৩২ ৰ অধীনত তেওঁৰ ব্যৱসায় চলাবলৈ নাগৰিক হিচাপে তেওঁৰ মৌলিক অধিকাৰ প্ৰৱৰ্তনৰ বাবে আবেদন কৰিছিল যিটো সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ১৯ (১)ৰ দ্বাৰা নিশ্চিত কৰা হৈছিল।

ধৰা হৈছিল যে (i) অনুজ্ঞাপত্ৰৰ বিষয়টো ৰচনা কৰা ব্যৱস্থাৰ অভাৱত উপআইন নং ২-ত নিষেধাজ্ঞা সম্পূৰ্ণ হৈ পৰিছিল, আৰু পৌৰ পৰিষদে একচেটিয়া অধিকাৰ প্ৰদান কৰি আবেদনকাৰীক অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰদান কৰাৰ ক্ষমতাৰ পৰা আঁতৰাই দিছিল, সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ১৯ (৬) ৰ অৰ্থৰ ভিতৰত আৰোপ কৰা নিষেধাজ্ঞাবোৰ যুক্তিসঙ্গত নাছিল, আৰু উপআইনসমূহ সেই অনুসৰি বাতিল আছিল আৰু আবেদনকাৰীৰ বিৰুদ্ধে গোচৰ অবৈধ আছিল, (ii) যে উপআইন কাৰ্যকৰী হোৱাৰ পিছতহে সংবিধান কাৰ্যকৰী হৈছিল সেইটোৱে আবেদনকাৰীৰ তেওঁৰ ব্যৱসায় চলাবলৈ অধিকাৰক প্ৰভাৱিত কৰা নাছিল।

লগতে, ইউ.পি. পৌৰসভা আইনৰ ধাৰা ৩১৮-ৰ অধীনত কৰা আপীল পৰিস্থিতিত পৰ্যাপ্ত আইনী প্ৰতিকাৰ নহয় যাৰ অন্তিত্বই আবেদনকাৰীক এই আবেদন বজাই ৰখাৰ পৰা বিচ্ছিন্ন কৰিব।

মূল অধিকাৰক্ষেত্ৰ: ১৯৫০ চনৰ আবেদন নং X

এইটো সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ৩২ (১)ৰ অধীনত তেওঁৰ ব্যৱসায় চলাবলৈ আবেদনকাৰীৰ মৌলিক অধিকাৰ প্ৰৱৰ্তনৰ বাবে এটা আবেদন আছিল যিটো সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ১৯ (১)ৰ দ্বাৰা নিশ্চিত কৰা হৈছিল। গোচৰটোৰ তথ্যবোৰ ৰায়টোত দেখা যায়।

নূৰ-উদ্দিন, আবেদনকাৰীৰ বাবে।

ৰাধেলাল আগৰৱালা, বিপৰীত পক্ষৰ বাবে।

এম.চি. চেতলৱাড়, ভাৰতৰ মহান্যায়বাদী (এছ.এম. চিফ্ৰি, তেওঁৰ সৈতে), ভাৰত সংঘৰ বাবে।

প্যাৰিলাল বেনাৰজী, ইউ.পি. ৰ মহাধিবক্তা (শ্ৰী ৰাম, তেওঁৰ সৈতে), উত্তৰ প্ৰদেশ ৰাজ্যৰ বাবে।

১৯৫০. মে ১৯. আদালতৰ ৰায় প্ৰদান কৰা হৈছিল-

দাস জে.- মই আদালতৰ ৰায় পঢ়ি আছো।

এইটো ৰছিদ আহমেদে তেওঁৰ ব্যৱসায় চলাবলৈ তেওঁৰ মৌলিক অধিকাৰ প্ৰৱৰ্তনৰ বাবে কৰা ভাৰতৰ সংবিধানৰ অনুচ্ছেদ ৩২-ৰ অধীনত কৰা এক আবেদন যাক উত্তৰদাতা, কৈৰানাৰ পৌৰ পৰিষদে সম্পূৰ্ণৰূপে বন্ধ কৰি দিছিল বুলি কোৱা হয়। তথ্যবোৰ চমুকৈ নিম্নলিখিত ধৰণৰ:

আবেদনকাৰী এজন আৰাটিয়া (কমিছন এজেণ্ট/লভ্যাংশৰ বিনিময়ত কাম কৰা ব্যৱসায়ী) যি উত্তৰ প্ৰদেশ ৰাজ্যৰ মুজাফ্ফৰনগৰ জিলাৰ কৈৰানাত পাচলি আৰু ফলৰ পাইকাৰী ব্যৱসায় চলাই আছে। তেওঁ কৈৰানা চহৰৰ বজাৰ জামা মছজিদৰ এখন ভাড়া দোকানত যোৱা দুবছৰ ধৰি এই ব্যৱসায় চলাই আহিছে। শেহতীয়াকৈ পৌৰসভাৰ সীমাৰ ভিতৰত পাচলি আৰু ফলৰ বিক্ৰী নিয়ন্ত্ৰণ কৰা উত্তৰদাতা পৰিষদৰ কোনো উপ-আইন নাছিল। মাৰ্চ, ১৯৪৯-ত, উত্তৰদাতা পৰিষদে ইউ.পি. পৌৰসভা আইন, ১৯১৬-ৰ ধাৰা ২৯৮-ৰ অধীনত প্ৰস্তত কৰা কিছুমান প্ৰস্তাৱিত উপ-আইন প্ৰকাশ কৰিছিল। এই উপ-আইনবোৰ উত্তৰদাতা পৰিষদে ১৯ এপ্ৰিল, ১৯৪৯ তাৰিখে গৃহীত কৰিছিল। আয়ুক্তৰ দ্বাৰা নিশ্চিত হোৱাৰ পিছত এই উপ-আইনবোৰ ১ জানুৱাৰী ১৯৫০ তাৰিখে আৰু তাৰ পৰা কাৰ্যকৰী হৈছিল। এই নতুন উপ-আইনবোৰ কাৰ্যকৰী হোৱাৰ আশাত উত্তৰদাতা পৰিষদে ২১ মে, ১৯৪৯ তাৰিখে "পাচলিৰ পাইকাৰী চুক্তি" নিলাম কৰিছিল, যাৰ অৰ্থ হৈছে পাচলিৰ পাইকাৰী ব্যৱসায় কৰাৰ একচেটিয়া অধিকাৰ। চুক্তিটো এজন হাবিব আহমেদক দিয়া হৈছিল, যি তিনি বছৰৰ বাবে সৰ্বাধিক নিবিদা দাতা আছিল আৰু আগতীয়াকৈ সমান ত্ৰৈমাসিক কিস্তিত পৰিশোধ কৰিবলগা ৭২,৭৫০ টকাৰ বিনিময়ত। ১৯৪৯ চনৰ ৩১ ডিচেম্বৰত, উত্তৰদাতা পৰিষদে পাচলি আৰু ফলৰ পাইকাৰী ক্ৰয় আৰু বিক্ৰীৰ বজাৰ হিচাপে পুলিচ পোষ্ট ইমামৰ ওচৰত এটা স্থান জননী দিছিল। আবেদনকাৰীয়ে তেওঁৰ দোকানত তেওঁৰ পাইকাৰী আৰাটিয়া ব্যৱসায় চলাবলৈ অনুজ্ঞাপত্ৰৰ বাবে আবেদন কৰিছিল। প্ৰায় ১৯৪৯ চনৰ ২২ ডিচেম্বৰ তাৰিখে, উত্তৰদাতা পৰিষদে ১৮৮ নং প্ৰস্তাৱৰ দ্বাৰা আবেদনকাৰীৰ আবেদন নাকচ কৰে। এই সিদ্ধান্তটো ১৯৫০ চনৰ ৯ ফেব্ৰুৱাৰীত আবেদনকাৰীক জনোৱা হৈছিল। উত্তৰদাতা পৰিষদৰ অধ্যক্ষৰ আদেশ এই চৰ্তাৱলীত আছিল: "প্ৰস্তাৱ নং ১৮৮ অনুসৰি ২২-১২-৪৯ তাৰিখৰ শ্ৰীযুত ৰছিদ আহমেদৰ আবেদন নাকচ কৰা হৈছে আৰু সেই অনুসৰি তেওঁক অৱগত কৰা হ'ব"। আবেদনকাৰীৰ আবেদন প্ৰত্যাখ্যানৰ বাবে উত্তৰদাতা

পৰিষদৰ প্ৰস্তাৱৰ দ্বাৰা কোনো কাৰণ আৱণ্টন কৰা হোৱা নাছিল। আমাক এতিয়া উত্তৰদাতা পৰিষদৰ বিদ্বান অধিবক্তাৰ দ্বাৰা জনোৱা হৈছে যে আবেদনখন নাকচ কৰা হৈছিল কিয়নো এনে আবেদনৰ গ্ৰহণ বা প্ৰাৰ্থনা কৰাৰ বাবে অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰদানৰ কোনো উপ-আইন নাছিল। উত্তৰদাতা বোৰ্ডে ইতিমধ্যে হাবিব আহমদক চুক্তিখন নিলাম কৰাৰ কথাটোৱে আবেদনকাৰীক অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰদান কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰাৰ ওপৰত কিছু প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে। ইয়াৰ মাজতে, ১৯৫০ চনৰ ২৮ জানুৱাৰীত, নিম্নলিখিত চৰ্তাৱলীত আবেদনকাৰীৰ ওপৰত এখন জাননী প্ৰদান কৰা হৈছিল :

"আপোনাক ইয়াৰ দ্বাৰা জনোৱা হৈছে যে পৌৰ পৰিষদ, কৈৰানাই ১৯৫০ চনৰ জানুৱাৰীৰ ১ তাৰিখৰ পৰা কাৰ্যকৰী হোৱা পাচলিবোৰ পাইকাৰী ক্ৰয় আৰু বিক্ৰীৰ চুক্তি প্ৰদান কৰিছে। ইয়াক বাৰে বাৰে চহৰখনত ঢোলৰ তালেৰে, খাত্ৰোব (চাফাইৱালা) জৰিয়তে প্ৰচাৰ কৰা হৈছে যে পাচলিৰ ঠিকাদাৰ পৌৰ পৰিষদ, কৈৰানাৰ অনুমোদিতৰ বাহিৰে আন কোনো ঠাইত পাচলি ক্ৰয় আৰু বিক্ৰীৰ ক্ষেত্ৰত কোনোৱে লেনদেন নকৰিব (অৰ্থাৎ পুলিচ পোষ্ট ইমামৰ ওচৰত)। ইয়াৰ বিপৰীতে, আপুনি প্ৰথমতে পাইকাৰীভাৱে পাচলি বিক্ৰী কৰি আছিল, জামা মহজিদৰ ওচৰৰ ঘৰত অন্যথা কাজিৱালা নামেৰে জনাজাত, মাজে মাজে মৌখিক সতৰ্কবাণী দিয়া স্বত্বেও আপুনি ইয়াৰ পৰা বিৰত থাকিব লাগিব, যিবোৰ পৰিষদৰ এজন কৰ্মচাৰীৰ জৰিয়তে জনোৱা হৈছিল। আপুনি পালন কৰাত বিফল হোৱাৰ বাবে, আপোনাক লিখিতভাৱে এক জাননীৰ দ্বাৰা সতৰ্ক কৰা হৈছিল, ৩ জানুৱাৰী, ১৯৫০ তাৰিখে। সেই জাননীখন আপোনাৰ ওচৰত যথাযথভাৱে পৰিৱেশন কৰা হৈছিল। কিন্তু তথাপিও আপুনি কোনো মনোযোগ দিয়া নাছিল। সেই অনুসৰি, ওপৰত উদ্ধৃত কৰা উপ-আইনৰ অধীনত, তহচিল কৈৰানাৰ পৰগনা বিষয়াৰ আদালতত আপোনাৰ বিৰুদ্ধে এটা অভিযোগ দাখিল কৰা হৈছিল। অভিযোগটো এতিয়াও স্থগিত হৈ আছে। এতিয়া আপুনি জামা মহজিদ বজাৰৰ আন এটা ঠাইত নিলামৰ দ্বাৰা পাইকাৰী পাচলি বিক্ৰী কৰি আছে, যি হৈছে এক পথ।

আপোনাৰ ওপৰোক্ত আচৰণ বেআইনী আৰু পাচলি চুক্তি সম্পৰ্কীয় পৌৰ পৰিষদৰ উপ-আইন ২-ৰ উলংঘন। তদুপৰি, ঠিকাদাৰ আৰু পৰিষদ দুয়োৰে স্বাৰ্থৰ বাবে অত্যন্ত ক্ষতিকাৰক, আপোনাক সতৰ্ক কৰি দিয়া হৈছে যে এই জাননী খন আপোনাৰ ওপৰত প্ৰদান কৰাৰ পিছত, আপুনি ওপৰোক্ত উপ-আইন উলংঘা কৰি আৰু কোনো পাচলি বিক্ৰী কৰা বন্ধ কৰিব লাগে। ই যাতে বিফল নহয়।"

এই জাননীখন ইয়াৰ পৰিৱৰ্তে অসম্ভৱ যদিও ই পৰামৰ্শ দিয়ে যে সকলোৱে পৰিষদৰ দ্বাৰা অনুমোদিত স্থানত, অৰ্থাৎ পুলিচ পোষ্ট ইমামৰ ওচৰৰ স্থানত পাচলিৰ পাইকাৰী ক্ৰয় আৰু বিক্ৰীত লেনদেন কৰিব পাৰে, আমাক এতিয়া উত্তৰদাতা পৰিষদৰ বিদ্বান অধিবক্তাই কোৱাৰ দৰে, এই টো সম্পূৰ্ণ বিপৰীত কিয়নো কেৱল ঠিকাদাৰ হাবিব আহমদেহে সেই স্থানত পাইকাৰী ব্যৱসায় চলাব পাৰে। সেয়েহে, স্থিতিটো হৈছে যে আবেদনকাৰীয়ে নিযুক্ত বজাৰত বা তেওঁৰ নিজৰ দোকানত কোনো পাইকাৰী ব্যৱসায় কৰিব নোৱাৰে য'ত তেওঁ স্বীকাৰ কৰিছিল যে উপ-আইন কাৰ্যকৰী হোৱাৰ আগতে তেওঁ দুবছৰ ধৰি পাইকাৰী ব্যৱসায় কৰি আছিল। চমুকৈ, আবেদনকাৰীৰ ব্যৱসায় সম্পূৰ্ণৰূপে বন্ধ কৰা হৈছে আৰু উপ-আইন উলংঘা কৰাৰ অভিযোগত তেওঁৰ বিৰুদ্ধে মোকদ্দমা কৰা হৈছে। ওপৰোক্ত জাননীখনৰ নেতৃত্ব দিয়া হৈছিল "পাচলিৰ চুক্তি সম্পৰ্কীয় উপ-আইনৰ উপ-আইন ২-ৰ অধীনত জাননী।" উপ-আইন ২ এনেদৰে চলে :

"কোনো ব্যক্তিয়ে পৰিষদৰ পূৰ্বৰ অনুমতি প্ৰাপ্ত নকৰাকৈ পাইকাৰী লেনদেনৰ বাবে কোনো নতুন বজাৰ বা স্থান স্থাপন নকৰিব আৰু কোনো ব্যক্তিয়ে এই উদ্দেশ্যৰ বাবে পৰিষদে নিৰ্ধাৰণ কৰা পাচলি, ফল আদিৰ বাহিৰে আন কোনো স্থানত বিক্ৰী বা বিক্ৰীৰ বাবে উন্মোচন নকৰিব।"

এই উপ-আইনৰ দ্বিতীয় অংশটোৱে স্পষ্টভাৱে চিন্তা কৰে যে উত্তৰদাতা পৰিষদৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত স্থানত সকলোৱে ব্যৱসায় কৰাৰ অধিকাৰ প্ৰাপ্ত কৰিব, কিন্তু ঠিকাদাৰ হাবিব আহমদৰ পক্ষত একচেটিয়া আধিপত্য সৃষ্টি হোৱাৰ ফলস্বৰূপে, উত্তৰদাতা পৰিষদৰ বাবে বিজ্ঞ অধিবক্তাই স্বীকাৰ কৰা অনুসৰি আন কোনোও সেই স্থানত ব্যৱসায় কৰিব নোৱাৰে। এই উপ-আইনৰ প্ৰথম অংশৰ অধীনত কোনো ব্যক্তিয়ে উত্তৰদাতা পৰিষদৰ অনুমতি নোলোৱাকৈ পাইকাৰী লেনদেনৰ বাবে নতুন বজাৰ বা স্থান স্থাপন কৰিব নোৱাৰে। উপ-আইনৰ এই অংশটোৱে স্পষ্টভাৱে চিন্তা কৰে যে পৰিষদে পাচলিৰ পাইকাৰী লেনদেনৰ বাবে এক নতুন বজাৰ স্থাপনৰ অনুমতি দিব পাৰে। আবেদনকাৰীয়ে এই অনুমতিৰ বাবে আবেদন কৰিছিল কিন্তু ইয়াক অস্বীকাৰ কৰা হৈছিল। উপ-আইন ২ এতিয়াও বলৱৎ আছে। যদি ইয়াৰ বাবে অনুজ্ঞাপত্ৰৰ প্ৰয়োজন হয় তেনেহ'লে ধাৰা ২৪১ (২) (এ) অধীনত উত্তৰদাতা বোৰ্ডে এনে অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰত্যাখ্যান কৰিব নোৱাৰে কেৱল এই ভিত্তিৰ বাহিৰে যে বজাৰ বা দোকান স্থাপন কৰা স্থানটোৱে আইনখনৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত বা অধীনত নিৰ্ধাৰিত যিকোনো চৰ্ত পালন কৰাত ব্যৰ্থ হয়। এইটো স্বীকাৰ কৰা হৈছে যে আবেদনকাৰীৰ আবেদন প্ৰত্যাখ্যান এনে কোনো ভিত্তিৰ ওপৰত আধাৰিত নহয় কিন্তু ইয়াৰ কাৰণ আছিল অনুজ্ঞাপত্ৰৰ বিষয়ত কোনো উপ-আইন ৰচনা কৰা হোৱা নাছিল। অনুচ্ছেদ ১৯ (১) অনুসৰি সংবিধানে ভাৰতীয় নাগৰিকক সেই অনুচ্ছেদৰ দফা (৬)ত উল্লেখ কৰা এনে যুক্তিসংগত সীমাবদ্ধতা সাপেক্ষে বাণিজ্য বা ব্যৱসায় চলাবলৈ অধিকাৰ প্ৰদান কৰে। অৱশ্যে, উপ-আইন ২-ৰ অধীনত স্থিতি টো হৈছে যে যদিও ই প্ৰদান কৰিছিল যে কোনো ব্যক্তিয়ে পৰিষদৰ অনুমতিৰ বাহিৰে পাচলিৰ পাইকাৰী লেনদেনৰ বাবে বজাৰ স্থাপন নকৰে, অনুজ্ঞাপত্ৰ জাৰী কৰিবলৈ উত্তৰদাতা পৰিষদক কোনো উপ-আইনে অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰদান কৰা নাই। নেট ফলাফলটো হ'ল যে অনুজ্ঞাপত্ৰ জাৰী কৰাৰ বাবে কোনো ব্যৱস্থাৰ অভাৱত এই উপ-আইনৰ নিষেধাজ্ঞা সম্পূৰ্ণ হৈ পৰে। লগতে, উপ-আইন ৪-এ বজাৰ হিচাপে স্থিৰ কৰা স্থানত পাইকাৰী লেনদেনৰ মোকাবিলা কৰিবলৈ ঠিকাদাৰ এজনক একচেটিয়া অধিকাৰ প্ৰদান কৰাৰ বিষয়ে চিন্তা কৰে। সেই ব্যৱস্থাৰ ওপৰত কাম কৰি, উত্তৰদাতা পৰিষদে হাবিব আহমদক একচেটিয়া অধিকাৰ প্ৰদান কৰিছে আৰু আবেদনকাৰীক নিৰ্ধাৰিত বজাৰ স্থানত বা কৈৰানাৰ পৌৰ নিগমৰ সীমাৰ ভিতৰত আন যিকোনো স্থানত পাচলিৰ পাইকাৰী ব্যৱসায় কৰাৰ অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰদান কৰাৰ ক্ষমতাৰ পৰা আঁতৰাই দিছে। এইটো নিশ্চিতভাৱে আবেদনকাৰীৰ ওপৰত যুক্তিসংগত সীমাবদ্ধতাতকৈ বহুত বেছি যিদৰে অনুচ্ছেদ ১৯ ৰ দফা (৬)ৰ দ্বাৰা বিবেচনা কৰা হৈছে। এই স্থিতি হোৱাৰ বাবে, অনুচ্ছেদ ১৩ (১)ৰ অধীনত উপ-আইনবোৰ বাতিল কৰা হ'ব। আনহাতে, যদি আবেদনকাৰীয়ে অনুজ্ঞাপত্ৰ উলিয়াব লগা কোনো উপ-আইন নাই, তেনেহ'লে উত্তৰদাতা পৰিষদে আবেদনকাৰীৰ ব্যৱসায় বন্ধ কৰিবলৈ বা তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে গোচৰ চলাবলৈ কোনো যুক্তি থাকিব নোৱাৰে।

উত্তৰদাতা পৰিষদৰ বাবে বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই অস্পষ্টভাৱে দাবী কৰিছিল যে ১ জানুৱাৰী, ১৯৫০ তাৰিখে, অৰ্থাৎ সংবিধান কাৰ্যকৰী হোৱাৰ আগতে উপ-আইনবোৰ কাৰ্যকৰী হৈছে, আবেদনকাৰীৰ ব্যৱসায় অব্যাহত ৰখাৰ কোনো অধিকাৰ নাছিল আৰু সেয়েহে, তেওঁৰ গোচৰটো অনুচ্ছেদ ১৯ (১) (জি)ৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত নহয়। এই যুক্তিত কোনো সাৰ্থকতা নাই, যদি এইটো সঠিক হয়, অনুচ্ছেদ ১৯ (১) (জি) কেৱল সংবিধান কাৰ্যকৰী হোৱাৰ আগতে ব্যৱসায় চলাই থকা ব্যক্তিসকলক সুৰক্ষা দিব।

হস্তক্ষেপকাৰীৰ হৈ উপস্থিত থকা উত্তৰ প্ৰদেশৰ বিদ্বান মহাধিবক্তাই ইউ.পি. পৌৰসভা আইন, ১৯১৬-ৰ ধাৰা ৩১৮-ৰ প্ৰতি আমাৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিছিল, আৰু দাখিল কৰিছিল যে আবেদনকাৰীৰ আপীলৰ জৰিয়তে পৰ্যাপ্ত প্ৰতিকাৰ আছে, এই আদালতে *পৰমাদেশ লেখ* বা *উৎপ্ৰেৰণ লেখ* ৰ বিশেষাধিকাৰ আজ্ঞালেখৰ প্ৰকৃতিত কোনো আজ্ঞালেখ প্ৰদান কৰিব নালাগে। ইয়াত কোনো প্ৰশ্ন থাকিব নোৱাৰে যে পৰ্যাপ্ত আইনী প্ৰতিকাৰৰ অন্তিত্ব আজ্ঞালেখ মঞ্জুৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বিবেচনা কৰিব লগা বিষয়, কিন্তু অনুচ্ছেদ ৩২-ৰ অধীনত এই আদালতক দিয়া ক্ষমতাবোৰ অধিক বিস্তৃত আৰু কেৱল বিশেষাধিকাৰ আজ্ঞালেখ

জাৰী কৰাত সীমাবদ্ধ নহয়। উত্তৰদাতা পৰিষদে স্বীকাৰ কৰিছে যে অনুঞ্জাপত্ৰ প্ৰদান কৰাৰ ক্ষমতাৰ পৰা ইয়াক আঁতৰাই ৰাখিছে আৰু অনুঞ্জাপত্ৰ জাৰী কৰা কোনো নিৰ্দিষ্ট উপ-আইন নাই বুলি বিবেচনা কৰি, আমি বিবেচনা নকৰোঁ যে উপ-আইন অনুমোদিত স্থানীয় চৰকাৰৰ ওচৰত ধাৰা ৩১৮-ৰ অধীনত কৰা আবেদন, এই গোচৰৰ পৰিস্থিতিত, এক পৰ্যাপ্ত আইনী প্ৰতিকাৰ।

আমি সন্তুষ্ট যে এই ক্ষেত্ৰত আবেদনকাৰীৰ মৌলিক অধিকাৰ উলংঘন কৰা হৈছে আৰু তেওঁ তেওঁৰ অভিযোগ সংশোধন কৰাৰ অধিকাৰ আছে। এনে পৰিস্থিতিত সঠিক নিৰ্দেশ হ'ব উত্তৰদাতা পৰিষদক আবেদনকাৰীক কৈৰানা পৌৰ পৰিষদৰ সীমাৰ ভিতৰত পাইকাৰী ব্যৱসায়ী আৰু পাচলি আৰু ফলৰ কমিছন এজেণ্টৰ (লভ্যাংশৰ বিনিময়ত কাম কৰা ব্যৱসায়ী) ব্যৱসায় চলাবলৈ নিষেধ নকৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়া, আইন অনুসৰি ভৱিষ্যতে প্ৰস্তুত কৰা উপ-আইন অনুসৰি আৰু লগতে উত্তৰদাতা পৌৰ পৰিষদক আবেদনকাৰীৰ অমীমাংসিত গোচৰ প্ৰত্যাহাৰ কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়াৰ বাহিৰে আৰু আমি সেই অনুসৰি আদেশ দিওঁ। উত্তৰদাতাসকলে আবেদনকাৰীৰ ব্যয় পৰিশোধ কৰিব।

আবেদনৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

আবেদনকাৰীৰ এজেণ্ট : ন্যূনিতলাল।

বিপৰীত পক্ষৰ এজেণ্ট : তৰাচান্দ ব্ৰজমোহনলাল।

ভাৰতীয় সংঘৰ এজেণ্ট : পি. এ. মেহতা।

উত্তৰ প্ৰদেশৰ এজেণ্ট : তৰাচান্দ ব্ৰজমোহনলাল।

@ @ @ @ @ @ @ @ @ @